

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 22. Ex illa Ecclesiae praxi facilè videt, quisquis oculos habet, veram
in remittendis retinendisque peccatis misericordiam & benignitatem, seu
divinae benignitatis & misericordiae imitationem, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

tiam imponere, credo (inquit Vasquez) omnium esse sententiam contra Navarrum. Estque ita definitum in cap. 1. de pœnit. & remiss. & clarissime in Tridentino sess. 14. c. 8. de reform. Igitur talis pœnitentiæ injunctio non censetur confessi criminis revelatio.

30. nihil certius, quàm quod rejs confitentibus homicidium, adulterium, fornicationem, &c. secretò commissa, Confessarius imponere tenebatur pœnitentiam per sacros Canones indictam, plurimum utique annorum jejunia per quadragesimas, & legitimas septimanæ ferias. Dumque Sacerdos homicidium occultè à se perpetratum adhuc modò confitetur, teneatur ipsi injungere ut à celebrando ablineat, ipseque (nisi id pollicetur) absolutionem denegare. Nec propterea censetur crimen confessum revelare. Nec id unquam Ecclesia permisit, dum canonicas pœnitentias illas injungi voluit, non obstante suspitione multorum de gravi aliquò crimine, propter quod pœnitentiæ illæ adimplebantur. Aliàs damnanda foret Ecclesia, quæ per tot sæcula ejusmodi pœnitentias injungi voluit. Sicut & Confessarii, etiamnum aliquot hebdomadarum jejunium in pane & aqua, sic jejunare inauscultis, ob crimina valde enormia injungentes. Qui tamen magis damnari non possunt, quàm Ecclesia ipsa, totque Sancti, qui similia toties injunxerunt.

CAPUT XXI.

Ab eo tempore, quo pro peccatis dumtaxat publicis acta sunt pœnitentia publica, pro occultis occulta (id est à sæculo circiter septimo) quemadmodum peccatores publici olim absolvi regulariter non fuerunt, nisi post actam pœnitentiam publicam; ita nec occultis nisi post occultam.

282. EX dictis superiori capite satis apparet, communcem veteris Ecclesiæ morem fuisse, publicam etiam pro occultis criminibus gravioribus pœnitentiam agere. Qui mos in Ecclesiis Orientis usque ad Nectarii tempus duravit, cuius exemplum cæteri Orientales Episcopi statim secuti sunt. Verùm in Ecclesiis Occidentis morem illum usque ad sæculum circiter septimum durasse, argumento est, quod axioma istud: De peccatis publicis publice, de occultis occultè pœnitendum: circa annum 700. vulgari cœperit, ut videre est apud Morinum l. 7. c. 1.

283. Ab eo itaque tempore sicut sacramentalis publicorum criminum absolutio regulariter data non fuit, nisi post actam publicè canonicam pœnitentiam; ita sacramentalis occultorum criminum graviorum absolutio data non fuit, nisi post actam occultè canonicam pœnitentiam. Siquidem inter occultum & publicum pœnitentem ab eo tempore non penarum, sed solius solemnitatis discrimen fuit; & ipsdem pœnis ac remediis canonicis, publica publicè, occulta occultè sanata fuerunt, ut rursum Morinus ex antiquis Pœnitentialibus & Sacramentalibus, illorumque sæculorum Canonibus & Patribus comprobatur ibidem c. 21. & 22.

284. Quod si ipsdem remediis occulta occultè, sicut publica publicè, curabantur, & sanabantur, solâ exceptâ solemnitate: non igitur discrimen fuit, in eo quod publica nonnisi post actam pœnitentiam absolventur; occulta verò ante actionem pœnitentiæ: sed eodem pariformiter tempore occulta occultè absolventur, quo publica publicè, post actam utique pœnitentiam.

285. Unde ab eo tempore quo criminibus publicis publica, occultis occulta sunt injuncta pœnitentia

(id est ab anno circiter 700.) usquam (inquit Morinus l. 9. c. 17. n. 5.) leges in canonicis, aut Authoribus illorum temporum, hanc distinctionem, aut quid simile: si occultum fuisse crimen, statim absolutio concederetur; si publicum, post actam pœnitentiam. Sed uno & eodem prorsus modo ubique criminibus occultis & publicis pœnitentia indicatur; actiones quæ necessario publicæ sunt, si excipiam; quibus canones pœnitentiam occultam eximunt. Solam moribundorum hypobesim à lege generali excipiunt. Tum etiam sepit edicunt... statim post Confessionem eos esse reconciliandos, & Eucharistia viatico pascendos, sive occultis peccatores fuerint, sive publici.

Denique omnia argumenta, quibus probatum est, 286 absolutio in pœnitentia publica concedi post pœnitentiæ actionem, idem de pœnitentia privata demonstrant. Patrum quippe hæc de re testimonia generalia sunt, & eorum canones indistincti. Et ubi canones non distinguunt, neque nos distinguere debemus. Bartol. in l. un. quorum legatarum. Jason in l. triticum ff. de verb. oblig. n. 6. Si enim ex proprio cerebro, sine legis autoritate, distinctiones liceat fabricare, cui legi non facile illudetur? Legis interpretationem (ait Morinus l. 9. c. 2. n. 1.) si de ea dubitetur, ex præcedentibus factis, aut ex aliarum legum collatione venari oportet, non ex fictis cerebri nostri distinctionibus, quæ pervicacibus ingenii nunquam desunt. In rebus physicis & metaphysicis hæc tolerari possunt. At in rebus moralibus, quæ integrè pendunt ex hominum legibus & institutis, legibus ostendendum est hoc esse institutum, & exemplis hoc esse usurpatum. Tantam in his creditur, quantum hujusmodi argumentis demonstratur.

Nullum autem pro sua illa distinctione argumentum ex Veterum exemplis, canonicis, vel Patrum scriptis habent Juniores. Nos econtrà pro assertionem nostram habemus expressum testimonium libri 5. Capitular. c. 52. ubi ex antiquo Canone, seu Decreto sic refertur: Nemo Sacerdotum, populi sibi peccata confitentium, sine autoritate canonum judicare præsumat. Et ut quando unicuique quisquam Sacerdos sibi scelera sua confitenti juxta prædictum canonicum modum pœnitentiam tribuit, manus ei secundum canonicam auctoritatem imponat, cum orationibus, quæ in Sacramentario ad dandam pœnitentiam continentur. Si verò occultè & spontè confessus fuerit, occultè fiat. Et si publicè ac manifestè convictus aut confessus fuerit, publicè ac manifestè fiat, & publicè coram Ecclesia juxta canonicos pœnitent gradus. POST PERACTAM VERÒ SECUNDUM CANONICAM INSTITUTIONEM PŒNITENTIAM, OCCULTE VEL MANIFESTE RECONCILIETUR: & manus ei, cum orationibus, quæ in Sacramentario ad reconciliandum pœnitentem continentur, imponatur, ut divinis precibus & miserationibus absolutus à suis facinoribus esse mereatur. Quoniam sine manûs impositione nemo absolvisur ligatus, &c.

At (inquit) Morinus l. 9. c. 14. dicit, plerisque peccatorum gravium generibus ex more quo nunc, & ab aliquot sæculis observatur, ab ipse Ecclesia incunabulis concessum fuisse absolutionis beneficium.

Respondeo ita esse, sed de peccatorum gravium generibus pœnitentiâ canonicâ multatis Morinum ibi non loqui; imò de istis ibidem aliter loqui, sicut & aliis locis à nobis laudatis.

CAPUT XXII.

Ex illa Ecclesiæ praxi facile videt, quisquis oculos habet, veram in remittendis retinendisque peccatis misericordiam & benignitatem.

tem, seu divinae benignitatis & misericordiae imitationem, omnem non excludere rigorem, nec tantam in peccatoribus absolventis, poenitentisque injungendis exigere remissionem, quantam hodie, juxta opiniones cap. 5. relatas, plurimi praedicant Confessarii.

289 **P**robatur: quia impium est, veterem Ecclesiam, ob rigorem c. 17. 18. 19. 20. & 21. enarratum, cum impio Calvino crudelitatis, & inhumanitatis, seu nimii rigoris arguere. Nec solum impium, sed & blasphemum. Cum optimis de causis, Sponsi sui gloriam, filiorumque suorum salutem concernentibus, rigorem illum tenuerit. Cum igitur, non obstante tanto rigore, crudelis non fuerit, sed verè misericors, Christi Sponsi sui (qui dixit, *discede à me, quia mississim*) animata spiritu: verè ergo lenitatis, mansuetudinis ac misericordiae Christi defectus, iis jure objici non potest, qui licet hodie omnem illum rigorem ob hominum imbecillitatem non fervent, imò partem illius longè majorem omitant; eundem tamen sequuntur spiritum, eoque animati illas ipsas rationes praè oculis habentes, ob quas illum olim rigorem Ecclesia servavit, in tantum aliquid de illo veteris Ecclesiae rigore retinent, in quantum exigit doctrina & spiritus veteris Ecclesiae, qui etiam spiritus & doctrina est Ecclesiae modernae.

290 Tametsi igitur omnis rigor Canonum (quem supra enarravimus) non sit hodie servandus, nec in usum revocandus, utpote ab Ecclesia (ob moralem hoc tempore servandi impossibilitatem) justissimè temperatus; non idèò in totum est negligendus. Quia licet in totum servanda hodie non sit eadem quae olim exterior disciplina; servandus est tamen idem interior spiritus, sive idem finis principalis spectandus, & ad eundem illum finem, per media convenientia, & moraliter necessaria, collimandum. Variatà siquidem exteriori disciplina, invariatus manet, semperque manebit interior Ecclesiae spiritus: cum interior Ecclesiae spiritus, sit ipsemet Spiritus sanctus, ipsemet Spiritus Christi, animans corpus Christi, quod est Ecclesia; & hoc sensu *Canones* (secundum interiorum eorum spiritum) *Spiritu Dei conditos* Leo Magnus affirmet epist. 84. Sicut ergo Spiritus Dei non mutatur, mutatis operibus ad extra (juxta illud Augustini lib. 1. Confess. c. 4. *opera mutas, nec mutas consilium*) sic interior Ecclesiae spiritus non mutatur, mutatà exteriori disciplina; sed aequè idem manet interior spiritus, quam eadem Ecclesia, quae certè non maneret eadem, si alius eam regeret spiritus. Denique tametsi *mutentur Constitutiones particulares* (inquit Eagnanus cap. non debet de cognat. & affin. n. 11.) *tamen finis legis, qui est primum in intentione Legislatoris, est invariabilis.* Proinde declinandum hodie non est in extremum contrariae laxitatis, ex eo quòd servandum hodie non sit oppositum extremum dicti rigoris; nec dici potest totum illum rigorem esse penitus, sive ex omni sua parte abrogatum; sed pro humana hodie possibilitate in tantum aliquid de illo veteri Ecclesiae rigore conservandum, in quantum necesse est ad spiritum illum sequendum, finemque principalem consequendum.

291 Idèò namque Canones antiquos (quos Concilium Atniacense post Leonem Magnum firmatos Dei Spiritu dixit) praè oculis habere debet animarum Director, non ut eos ad unguem servet, sed ut eorum spiritum sequatur, sicut in poenitentis imponendis; ita & in absolutionibus impartendis. Neque enim Canones illi considerandi sunt velut praècepta merè caeremonialia, seu caeremonias merè externas disciplinamque merè

politicam continentes. Hoc enim dicere, est contra haereticis dicere, totum veteris poenitentiae in praesentia Ecclesia apparatus eò tantum institutum fuisse, ut homines isto terribiliamento à peccatis cohiberentur. Quòd si praècepta illa merè caeremonialia non fuerint, & politica, sed ex parte saltem moralia; nihil rationabilius dici potest, quam quòd partim saltem idèò ab Ecclesia condita fuerint, quòd conferret peccatores, saltem graviorum criminum reos, tam facillè ordinariè ad justificationem non disponi, sicut Casuista non pauci hodie existimant, nec Confessarios de dispositione ad eam requisita sat certò ordinariè judicare posse, nisi labores & stertus peccatis proportionati praecedant. Cum potior ratio, quae merè disciplina non sit, assignari nequeat, ob quam Ecclesia labores illos ante justificationem injunxit.

Neque verò dici potest, illos è potissimum ratione injunxisse, ut per labores illos poenitentes pervenirent ad Baptismi integritatem, per plenam integramque peccatorum quoad culpam & poenam remissionem. Tum quia aliàs Ecclesia debuisse labores illos, non ante, sed post justificationem subeundos injungere, prout hodie ad plenam poenae temporalis remissionem injunguntur. Sic enim ad effectum illum efficaciores redduntur, utpote de condigno meritori. Tum quia aliàs Ecclesia, ob istam potissimum rationem, pessimè tam diù ipsis distulisset absolutionem, culpaeque proinde mortalitatis ac poenae aeternae remissionem; utpote quae obtentà poenitentes longè faciliùs per labores illos consecuti fuissent dictam poenae temporalis remissionem.

Itaque per Canones illos Ecclesia docere nos voluit, poenitentiae labores saltem peccatoribus magnis ordinariè necessariis esse ad iram Dei placandam, impetrandumque poenitentiae donum, & ut Sacramentorum Ministri docerentur ea fideliter ac prudenter dispensare. Propterea namque Cyprianus in l. de lapsis, & alibi saepe dicit, ordinariè *contra Evangelii vigorem, & contra Dei legem* facere Sacerdotes, ante laboriosa poenitentiae opera idololatricae reos absolventes. Clerus etiam Romanus istà facilitate *fidei majestatem dissolvi* dicit. Moyses, Maximus, Nicolstrus, Rufinus alique sancti Confessores (quorum verba cap. 11. referuntur) arguunt taliter absolventes, atque ad sacram Communionem mittentes, tamquam qui *sine respectu Evangelii, sanctum Domini canibus, & margaritas porcis profanè facilitate donassent.*

Similiter Ambrosius in Psal. 118. ad versum, *miserere mei secundum eloquium tuum*, ex hoc versu, id est Dei verbo, redarguit eos qui graviorum criminum reos, post brevem schrysmum absolvunt. Quos ait secundum verbum Dei non dispensare misericordiam, eò quòd ei non societ justitiam. Verba ipsius cap. 11. similiter habentur. Libro etiam 2. de poenit. c. 9. ejusmodi facilitatem absolvendi censet esse contra divinum praèceptum. Quo scilicet praèceptum est: *Nolite sanctorum dare canibus, neque miseris margaritas vestras ante porcos.* Quo item (addo ego) Deuter. 27. *maledictus dicitur, qui errare facit caecum in via.* Quod facit Sacerdos, qui errantem ad viam rectam per justam severitatem non reducit. Facit etiam contra illud Levitici 19. *nec coram caeco ponet ostendiculum*, dum nimia absolvendi facilitate divinae justitiae severitatem peccatoribus abscondit, estque in causa, cur sibi persuadent tam grande malum non esse peccatum, quòd tam facillè condonatur. Facit denique contra illud 1. Timoth. 5. *Manus cito nemini imposueris, neque communicaveris peccatis alienis.* Quòd ad nostrum propositum applicat S. Pacianus apud Morinum l. 5. c. 2.

His itaque divinis regulis instructa Mater Ecclesia,

clesia, atque hoc spiritu animata Canones supra-
dictos condidit, qui proinde quâ parte continent
media ordinariè necessaria ad servandum divina
illa præcepta, censeri nequeunt in desuetudinem
abiisse, nec contrariâ consuetudine abrogati esse.
Cum dubium non sit Ecclesie Canones, quate-
nùs aliquid divini juris admixtum habent, præ-
scriptamque in Evangelio vitæ institutionem in-
terpretantur, firmant, & ad particulares casus ap-
plicant, semper obligare. Ut enim S. Thomas ait
quodlib. 9. q. 15. quantum ad hoc quod iura illa
antiqua continent ius naturæ, vel divinum, abro-
gari non possunt per contrariam consuetudinem, ut
pote irrationabilem.

CAPUT XXIII.

*Tametsi in curandis animarum morbis, sive in
abolitionibus impartendis, & poenitentis
injungendis, animarum Medicus, seu Con-
fessarius, hodie ad amissum sequi non debeat
veteris Ecclesie morem; aliquosque tamen
imitari debet. Eodem quoque, quo veteres
Patres, spiritu debet esse animatus, id est
eundem in finem collimare, easdemque, quas
ipsi, rationes sibi proponere.*

295 **A**liud esse ad amissum, qui, aliud imitari, ma-
nifestum est ex eo quod Evangelico oraculo,
episcopi perfecti sicut Pater vester caelestis perfectus est,
divinam perfectionem imitari jubeamur, quam ad
amissum sive perfectè assequi nobis impossibile est.
Itaque quod Medicus animarum aliquosque imi-
tari debeat veteris Ecclesie morem in curandis
animarum morbis, sive in abolitionibus conced-
endis, injungendisque poenitentis, inde perspi-
cuum est, quod in curandis animarum morbis
Canones supra dictos respicere debeat velut normas
divino Spiritu dictatas, & totius Orbis reverentiâ
consecratas, uti Leo Magnus ait. Nam in quan-
tum Christi & Ecclesie filius, agi debet spiritu Chri-
sti & Ecclesie, quo Canones illi conditi sunt. Qui
enim Spiritu Dei agitur (qui Ecclesie spiritus est)
hi sunt filii Dei. Et, ut præcedenti capite dictum est,
in varietate disciplinæ, invariatus manet Ecclesie
spiritus, quo Canones illi sic conditi sunt, ut ali-
qua ex parte non continent ius purè humanum,
sed aliquid divini juris habeant admixtum. Qui-
quis proinde verè animatus est Spiritu Christi &
Ecclesie, regulas illas non speccat, ut merè po-
liticas Romanorum, Græcorum, Persarum leges,
sed ut aliquid de caelesti institutione declarantes,
adformandos Christianorum mores, saltem quoad
ea quæ num. 272. dixi.

296 **I**deo ergo sapientissimi Theologi, S. Bonaven-
tura in Confessionali c. 3. p. 1. Angelus de Cla-
vaffo in Summa Angelica verbo Confessio 6. n. 7.
Bartholomæus de Chaynis Interrogatorii, seu Con-
fessionalis sui p. 4. c. 1. docent quod Confessarius
sibi ob mentis oculos proponere debeat Canones
poenitentiales, qui lumen sibi, poenitentique affe-
rant; quo videant quemadmodum pro peccati ra-
tione poenitentia agenda & imponenda sit. In tan-
tum ut S. Bonaventura loco citato dicere non du-
bitet, quod *vix nomen Sacerdotis constabit in eo
qui Canones poenitentiales ignorat.*

297 **I**deo etiam S. Carolus Borromeus in Sacramen-
tali Ambrosiano (quod virorum pietatis studio
flagrantium, & doctrinæ laude clarorum, sexque
Conciliorum Provincialium auxilio ad ius elabor-
avit, prout in præfatione testatur) tit. Instructio
Poenitentia sic ait: *Patres docuerunt, quam neces-
saria admodum sit Sacerdotibus Canonum scientia.
Et enim si omnia quæ ad poenitendi modum perti-*

*nent, non prudentiâ solum & pietate, sed iustitiâ
etiam metienda sunt, certè norma hæc è Canoni-
bus poenitentialibus sumatur oportet. Sunt namque
ii quasi Regule quædam, quibus cum ad culpæ com-
missæ gravitatem rectè dignoscendam, tum ad im-
ponendam pro illius ratione veram poenitentiam Sa-
cerdotes Confessarii ita dirigantur, ut ubi singula,
& quæ ad poenitentis statum, conditionem, ætatem,
intimumque contriti cordis dolorem pertinent, accu-
ratè perpenderit; tum demùm poenitentiam judi-
cio ac prudentiâ suâ moderentur. Et in Instruct.
Pastor. p. 2. c. 20. Confessarius Canones poeniten-
tiales ad unguem sciat oportet. Nam quomvis illi
possint & debeant secundum prudentis & timorati
Confessarii arbitrium mitigari, prout poenitentis
contritio, personarum qualitas, diversaque conditio,
aliæque circumstantiæ ostendunt; utilissimum tamen
est semper ipsos Canones præ oculis habere, atque
ad eos tanquam ad amissum respicere, quantum
conveniens erit. Et quidem Confessarius, etsi pro-
modo antiquo Canonum poenitentiam non habet se-
qui; tamen poenitenti nonnunquam articulos in iis
explicitos tradabit, ut sic ad majorem dolorem ad-
ducatur, poenitentiamque leviusculam, quam ipsi
dedit (respectivè ad canonicam) alacris exequatur.*

Similiter Concilium Mediolanense anni 1565. 298
Constitut. p. 2. tit. 6. monet, ut Confessores ca-
nones poenitentiales benè noverint. Et Concilium
Bituricense anni 1584. tit. 21. c. 8. Sacerdotes
canones poenitentiales discant, ut modum & ratio-
nem poenitentia injungenda melius intelligant. Et
Synodus Osnbrugensis anni 1628. c. 17. §. 8.
Requiritur (in Sacerdote) scientia canonum poeni-
tentialium. Et Synodus Pragensis anni 1605. anno
1650. jussu Archiepiscopi recusa, tit. de poenit. Con-
fessarii canones poenitentiales memoriæ mandent, ut
singulis criminibus congruam satisfactionem injun-
gere valeant.

Catechismus quoque Romanus de Poenitent. 299
Sacram. c. 113. In irroganda satisfactionis poena
Sacerdotes nihil suo arbitrari statuendum esse; sed
omnia iustitiâ, prudentiâ, & pietate dirigenda exi-
stimabunt. Atque ut hæc regulâ peccata metiri vi-
deantur, & poenitentes scelerum suorum gravita-
tem magis agnoscant, opera pretium erit interdum
eis significare, quæ poenæ quibusdam delictis ex ve-
terum canonum præscripto (qui poenitentiales vo-
cantur) constituta sint.

Denique Guilielmus Parisiensis de Sacram. Pœ- 300
nit. c. 55. dicit, quod nec dubitandum est, Confes-
sore sequi debere canones poenitentiales, quatenus
& fragilitati nostrorum temporum, & qualitatè
poenitentium congruit.

Si canones illos omni ex parte abrogatos sapien- 301
tissimi illi Doctores, & cum illis S. Carolus Bor-
romæus, & laudata Concilia censuissent, eorum
scientiam adeo Sacerdotibus necessariam non præ-
dicassent, nec Confessarios obligassent, ut eos re-
spicerent, velut normam, quam in poenitentis im-
ponendis (eademque est ratio de abolitionibus
impartendis) non quidem perfectè assequi, sed
imitari deberent, quantum fragilitati nostrorum
temporum, & qualitatè poenitentium congruit.

Jam dicta pluriquam sufficiunt ad demonst- 302
randum, quod eodem hodie spiritu Confessarius ani-
matus esse debeat, quo veteres Patres, seu vetus
olim Ecclesia. Ut verus namque Ecclesie filius,
Ecclesie Matris suæ spiritu esse debet animatus.
Idem est autem (ut supra dixi) hodie Ecclesie
spiritus, qui fuit olim. Neque variatâ disciplinâ
exteriori, variatur interior Ecclesie spiritus, sed
manet semper idem. Quandoquidem ab eodem
hodie Spiritu sancto dirigatur, prout olim, ad
eundemque finem principalem collimet, & iis-
dem rationibus principalibus in praxi sua movea-